

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

НА ГОДИНУ	6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ	3 „
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ	9 „

НЕДЕЉА 15. АВГУСТА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД
А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

ПРАВИЛА

ЗА ЈАВНЕ ЗАБАВЕ У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ.

Старајући се о интересима општине београдске и о тачном прикупљању њених прихода законом и од надлежних власти одобрених, суд општине вароши Београда на основу решења Државног Савета, од 24. Октобра 1892. год. Бр. 3438. члана 40. зак. о општинама и решења одбора општинског од 1. Августа 1893 АБр. 4344. а у свези са наредбом Управе вар. Београда од 10. Новембра 1892 год. Бр. 19.975, — прописује ова

П Р А В И Л А

ЗА ЈАВНЕ ЗАБАВЕ У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

Чл. 1.

Свако лице или удружење, које жели давати у општини београдској какву год било забаву, дужно је пријавити се Управи вароши Београда и од ње добити допуст за ову. У овом допусту назначиће се, да се је молилац обвезао, да ће се према овим правилима владати и њима прописану таксу уредно општини плаћати.

Чл. 2.

Са добивоним допустом, дотично лице или удружење има престати општинском суду, где ће тачно назначити какву врсту забаве оће да даје и која и колико лица ће у томе учествовати.

Чл. 3.

Ни једна забава не може се у Београду држати а да се зато општинском суду не плати прописана такса, која се установљава у корист општине сиротиње и народног позоришта.

Ову таксу плаћаће оно лице или удружење, које је за давање забаве изискало и било допуст од управе вароши Београда.

Чл. 4.

Такса за јавне забаве ова је:

А.

1. За давање балова, од стране каквог удружења у корист своје касе,	
а, у локалу првога реда	20 динара
б, у локалу другога реда	15 динара
в, „ „ трећег „	10 „
2. Кад балове даје сам сопственик локала у своју корист,	
а, у локалу првог реда	25 „
б, „ „ другог „	20 „
в, „ „ трећег „	15 „

3. За давање концерта или села са игранком или без игранке, кад их даје какво удружење у корист своје касе,

а, у локалу првог реда	15 „
б, „ „ другог „	10 „
в, „ „ трећег „	5 „

4. Кад ове концерте или села даје сам сопственик локала у корист своју,

а, у локалу првог реда	20 „
б, „ „ другог „	15 „
в, „ „ трећег „	10 „

Такса означена под бројем 1 и 3. наплаћиваће се и онда, кад се једна од ових забав даје у локалима грађанске касине и т. п., као и онда, кад се даје у корист каквог лица, удружења или установе, сем добротворних цели.

Но, кад друштва грађанске касине и официрског дома сама дају у својим локалима, неће се никаква такса наплаћивати.

Суд општине цениће за сваки поједини случај, да ли је циљ добротворна и према тој својој оцени доносиће решење о ослобођавању или неослобођавању.

Б.

1. Свирање оркестра или музике састављеног од мушких чланова, који су грађани општине београдске и који се стално тиме занимају, плаћаће сваки члан тога оркестра или музике месечно,

а, за локал првог реда	3 динара
б, „ „ другог „	2 „
в, „ „ трећег „	1 „

Такса ће се ова наплаћивати за цео месец па макар и не свирали целог месеца.

2. Тамбураши ако су грађани општине београдске и ако се стално тиме занимају, плаћаће исту таксу као и чланови оркестра и музике.

3. Свирачи означени под 1 и 2. ако нису београдски грађани но кад и кад дођу из Србије у Београд на кратко време плаћаће за свако вече кад свирају

а, у локалу првог реда	3 „
б, „ „ другог „	2 „
в, „ „ трећег „	1 „

4. Кад оваки свирачи из друге

земље дођу плаћаће за сваког члана и за свако свирање

а, у локалу првог реда	3 „
б, „ „ другог „	2 „
в, „ „ трећег „	1 „

5. Свирачи под бр. 4. кад наплаћују улазак плаћаће дванут онолико таксе, колико би иначе плаћали.

6. Свирачи на клавиру или другом каквом инструменту, сем виолина, кад свирају у проститутским радњама плаћаће месечно

15 „

7. Свирачи „цигани“ београдски грађани и гајдаши, који немају сталног локала за свирање без обзира на то, да ли су стална дружина или не, плаћаће сваки свирач за себе месечно

0:50 „

8. Ако имају сталну дружину и сталан локал, равнају се оркестру означеном под 1.

9. Свирачи, као што су под бр. 7. кад из Србије дођу у Београд, плаћаће сваки за себе и за свако вече кад свирају

0:50 „

10. Свирачи, као што су они под бр. 8. кад из Србије дођу у Београд, плаћаће као и они свирачи означени под бр. 3.

11. Свирачи, као што су под бр. 7 и 8 који дођу из друге земље, плаћаће два пут онолико, колико они под 9 и 10.

12. Верглаши и други свирачи, што по улицама дају свирају, ако су грађани београдски плаћаће сваки за себе месечно

1 динар

13. Свирачи, као што су они под бр. 12, ако нису грађани београдски, не могу у општини београдској свирати.

14. За свирање оркестра или музике без разлике у коме има чланова женских, без обзира на број женскиња и без обзира на локал, плаћаће сваки члан за себе за вече кад свира

2 „

В.

1. Певање певача, певачица и комичара, који стално живе у Београду и који су српски грађани без обзира на локал сваки за себе од вечера плаћаће

1 „

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

2. Певачи, певачице и комичари, кад су са стране и на страном језику певају и престављају, кад је свака особа за себе и кад не образују целину, плаћаће од вечера по 5 „

3. Друштво од више чланова мушких и женских певача, певачица и комичара кад образују једну целину и имају свога преставника плаћаће за свако вече без обзира на локал

а, друштво до 5 чланова . . . 3 „
б, „ „ 10 „ . . . 6 „
в, „ преко 10 „ . . . 12 „

4. Ако друштво под бројем три наплаћује улазак, плаћаће дуплу таксу означену под бр. 3.

5. Ако друштво под 3. и после 12 сахата по допушту управе вароши Београда ради, без обзира, да ли наплаћује улазак или не, плаћаће трипута онолико колико је означено под бр. 3.

6. Ако која од особа под бр. 1. буде у друштву означеном под број 3 и 4. неће се бројати у друштво и плаћаће таксу, која је за њих прописана. Ако певање буде праћено клавиром или другом каквом музиком, која није оптерећена нарочитом таксом, онда ће се свирач или свирачица рачунати као певач или певачица.

Г

1. Разне вештачке преставе као: гимнастичке, жонглерске акробатске и т. п. кад их изводи једна особа плаћаће од вечера . . . 2 динара

2. Кад их изводе више особа од особе и вечера . . . 1-50 „

3. Разне преставе мађионичне, хиџотичне, и т. п. кад их ерски грађани изводе, од вечера . . . 2- „

4. Кад их изводи један странац, од вечера . . . 5- „

5. А кад их изводе више њих, од особе и вечера по . . . 3- „

6. Ако се наплаћује улазак онда

двапут онолико, колико је означено под бр. 1, 2, 3, 4, и 5.

У свима овим приликама, музика не плаћа никакве таксе.

Д

Ако се у једном локалу више врста вештина и забава показују, од којих је свака за се таксом оптерећена, плаћаће свака своју таксу.

Ђ

1. За панораму, менаџерију и ону у којој се животиње продуцирају дневно од . . . 5-10 дин.

2. За музеуме и паноптикуме за 24 сах. од . . . 5-15 „

3. За циркусе за 24 сах. . . 5-25 „

Ако су ова забавишта смештена на државном земљишту имаће да плате и кирију за исто према погодби са државом.

Суд ће општински увек одредити решењем таксу под бројевима 1, 2 и 3.

4. Позоришне дружине, које искључиво преставе позоришне дају на страном језику, од преставе . 50 динара

Члан 5.

За друге врсте забава које овде нису предвиђене, решаваће општински суд засебно.

Члан 6.

Сем овога наплаћиваће се још двадесет од сто од горе означене таксе у корист краљев. ерп. народ позоришта.

Члан 7.

Сваки свирач, свирачица, певач, певачица и комичар, имају пре почетка престављања испунити погодбе члана 1.

Исто је тако преставник дружине дужан сваку промену у својој дружини односно броја њеног општинском суду пријавити.

Члан 8.

Кафеџије и гостионичари не могу бити представници оваких дружина.

Члан 9.

Ако који од сопственика или закупца ло-

кала, где се дају јавне забаве, допусти да у његовом локалу какво лице даје представе и друго т. под. а не увери се, да је дотично лице поред допушта добијеног од управе вароши Београда и општини таксу платило, биће он одговоран општини за неплаћену таксу а поред тога и кажњен по §. 326 крив. закона.

Члан 10.

Лица, која у Београд дођу, да разне преставе дају, на се не буду владали тачно по овим правилима, биће кажњени први пут са 10-50 динара, а други пут ће им се забрањити даља радња у Београду.

Члан 11.

Сваки је сопственик локала дужан ова правила на видном месту у локалу држати.

ОБЈАВА

Према наређењу VII. пуков. окр. команде од 6. Августа ове год. ПБр. 39. позивају се резервисти и обвезници редовне војске доле означених јединица на вежбу и то:

1. Пиротехничка чета, да дође 20 Августа тек. год. увече на копак на зборно место — Крагујевац, гди ће се вежбати од 20. Августа па закључно до 10. Септембра ове год. у фабрици и лабораторији. Обвезници ове јединице имају доћи 20 овог месеца у 4. часа у јутру на железницу гди ће пуговаги са теретним возом бр. 41.

2. Коњичка бригада и то: II и III. активни коњички пук са штабовима и својом пописном комором и товарним коњима, да дође 12. Септембра тек. год. увече на копак на зборно место — Ђуприја, гди ће се вежбати од 12. Септембра па закључно до 4. Октобра ове год.

3. Брдски артиљеријски пук, са својом пописаном комором и товарним коњима, да дође 18. Септембра тек. год. увече на копак на зборно место — Крушевац, гди ће

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВУ ТУРАКА

У В Е З И

СА НАРОДНИМ СЕОБАМА У ТУЂИНУ

од 1459.—1814. године.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

У ДВА ДЕЛА

НАПИСАЛИ

Р. АГАТОНОВИЋ И П. М. СПАСИЋ.

(Академијски Савет Вел. Школе наградио првом видовданском наградом општ. београдске).

Мото:

— „Пора намъ перестать быть умными чужимъ умомъ и славными чужою славою“ (Време је да престанемо мудровати туђом памећу, и славити се туђом славом).

Карамзин.

(НАСТАВАК)

Наилазимо у историји угарскога народа на једну жалосну епоху, с којом је живот ерског народа врло тесно скопчан. У часу када дивље азијске хорде

муњевитом брзином прелећу с једног краја Српства на други, захватајући и земље хабсбуршке и угарске круне, остављајући за собом трагове ужасне пустоши — мађарска и ерпска војска купи се под краљеву заставу, па у место да се креће онамо где потлачено ерпско робље вапије за помоћ, она иде на другу страну, да угушује слободне мисли, које су последице развитка и напретка човечанства, да угушује националне осећаје храброг чешког народа, једино из егониетичних прохтева краљевих. Несрећна судбина ерскога народа, хтела је и овде сав свој гнев да излије над несрећним синовима ерпским, да и овог пута нештедимце пролевају своју крв, све за туђе користи, и туђе интересе. Краљ Матија носи зато проклетство ерскога народа. Место да тада или никада, када му бесни Анадолац већ куцнуо беше ђордом на вратима његове краљевине, напрегне све своје силе, да одагна насертљивога противника од својих граница, и да оберучке прихвати предлог француског краља за општи савез свих хришћанских владалаца противу Турака,⁽¹⁾ Матија окреће своје оружје противу онога човека, који би својим ју-

наштвом и већ стеченим гласом могао бити душа овом савезу — против једнога краља *Подјебрада*; „Какав би тријумф тек славило Хришћанство, да се овај савез заиста и остварио — узвикује болно један мађарски историк. — Али не смемо превине кривити краља Матију Корвина, што је напустио хрватске земље — ми додајемо: и ерпске интересе — да себи нађе нову славу и ново краљевство на северу, када је папа Павао II. проклињао Ђура Подјебрада, краља чешкога, само да отвори тамо краљу Матији пут на престо; када је папа привидно сазивао крсташку војну на Турке, а све новце и сву силу у истини сабирао, да обори краља чешкога, јер му се није безусловно покоравао.“⁽¹⁾ У своме мрачњаштву није могао несрећни Павао II. предвидети, ако се еруше још и они бедеми ерпски и хрватски, што још једино бране хришћанство од османске бујице, да ће тада и пред његовим Ватиканом захрзати ђога султанов.

Какво је било расположење народа под круном угарском према овој „анти-хришћанској војни“, види се из овога. Баш у часу, када Матија хоће да пође

(1) Louis — Leger: Histoire de l'Autriche-Hongrie, p. 230—231.

(1) Smičiklas T.: Povj. Hrvat. књ. I. стр. 647.

се вежбати од 18 па закључно до 28. Септембра ове год. Стоку ове јединице сваки сопственик довешће 12 Септембра ове год. на тркалиште ради комисијског прегледа. Обвезници ове јединице имају доћи 18. Септембра у 4 часа у јутру на железничку станицу гди ће ду путовати са теретним возом бр. 41.

4. VII. активни пешадијски пук Краља Александра I. са пуков. и батаљоним штабовима, III. активни гардијски пук са пуков. и батаљоним штабовима, са својом пописаном комором и товарним коњима, да дођу 15. Септембра тек год. увече на копак на зборно место и то: VII. пук на бањичко брдо III. пук на топчидерско брдо више Вајферта гди ће се вежбати од 15. па закључно до 28. Септембра ове год.

5. Допунски батаљон III гардијског пука, допунски батаљон VII. пешадијског пука и местне трупе свију родова војске са својом пописаном комором и товарним коњима, да дођу 15. Септембра тек год. увече на копак на зборно место и то: Допунски батаљон III гардијског пука на топчидерско брдо, а остали на Тркалиште, гди ће се вежбати 16 и 17. Септембра ове год.

6. Штаб и сви ескадрони дивизијске коњице са својом пописаном комором и товарним коњима, да дођу 16. Септембра тек год. увече на копак на зборно место — „западни врачар“ код војног сењака, гди ће се вежбати од 16. па закључно до 27. Септембра ове год.

7. Допунски ескадрон дивизијске коњице, са својом пописаном комором и товарним коњима, да дођу 16. Септембра тек год. увече на копак на зборно место — „западни врачар“ код војног сењака, гди ће се вежбати 17. Септембра ове год.

8. Дунавски артиљеријски пук и то: Штаб пука и I. дивизиона, по том 1, 2,

3 и 7. батерија, са целом пописаном запрегом за топове и каре, као и са целом комором и товарним коњима, (само обвезници и резервисти 7 батерије, да дођу без стоке,) имају доћи 17. Септембра ове год. увече на копак на зборно место — Топчидерско брдо више Вајферта, гди ће се вежбати од 17 па закључно до 26. Септембра ове год. Сваки сопственик стоке ове јединице, довешће исту на тркалиште дан раније од позива на вежбу ради комисијског прегледа.

9. Допунска батерија дунавског артиљеријског пука, без стоке, да дође 17. Септембра т. год. увече на копак на зборно место топчидерско брдо више Вајферта, гди ће се вежбати 18. Септембра ове године.

10. Болничарске чете, дивизијска етапна пољска болница, дивизијска марвена пољска болница и дивизијска санитарска колона, без стоке, да дођу 1. Октобра ове год. увече на копак на зборно место — Тркалиште, гди ће се вежбати 2 и 3. Октобра ове год.

11. II ги дивизион дунав. артиљеријског пука и то: 4, 5, 6 и 8. батерија, са целом пописаном запрегом за топове и каре као и са комором и товарним коњима, (само обвезници и резервисти 8-ме батерије, да дођу без стоке), имају доћи 5. Октобра ове год. увече на копак на зборно место — Топчидерско брдо више Вајферта гди ће се вежбати од 5. па закључно до 15. Октобра ове год. Сваки сопственик стоке ове јединице, довешће исту на тркалиште дан раније од позива на вежбу ради комисијског прегледа.

12. Дивизијска профијант колона, пекарске чете са покретном пекарницом, месарска чета, запатлијска чета и дивизијски марвени депо без стоке да дођу 15. Септембра ове год. увече на копак на зборно место — Тркалиште, гди ће се вежбати 16 и

17. Септембра ове год. Ослобођавају се од све вежбе само они резервисти пекарске и месарске чете који су летос издржавали вежбу.

13. Дивизијска мунициона колона са покретном артиљеријском радионицом, дивизијска војна пошта без стоке, да дође 10. Октобра ове год. увече на копак на зборно место — Тркалиште, гди ће се вежбати 11 и 12. Октобра ове год.

14. Мунициона колона коњичке бригаде без стоке, да дође 13. Октобра тек год. увече на копак на зборно место — Тркалиште гди ће се вежбати 14. и 15. Октобра ове год.

Обвезници, који се имају вежбати мање од три дана, храниће себе и стоку о свом трошку.

Сваки обвезник понеће собом војнички билет одело и обућу, кошуље, цео прибор за јело и пиће и за покривање ћебе или пољаву.

Према наређењу исте команде од 17. Јула ове год. Бр. 4635—5345. Позивају се обвезници дивизијске коњице I. позива народне војске са својим штабом сви на коњима са јахаћим прибором, и сва комора за штаб и ескадроне да неизоставно 18. Септембра тек год. увече на копак дођу на зборно место — „Западни врачар“, гди ће се вежбати од 18 па закључно до 30. Септембра ове год.

Који обвезник неби овом позиву следовао строго ће бити кажњен, а при том издржаће дупло вежбања о свом трошку.

Од стране Суда општине вар. Београда 13. Августа 1893. г. АБр. 4415—4467.

ОБЈАВА.

Комисија за регрутовање младића за стални кадар, за ову календарску годину, отпочеће свој рад 12. Августа ове године

на Подјебрада, своју сакупљену војску мора да окрене назад, да угушује буну народну у Трансилванији, изазвану увећаним данцима и ратним трошковима, трошеним на амбициозне прохтеве краљеве. То је било год. 1467. Матија истина угуши ту буну, али у боју против молдавског војводе Стефана, у мало што и сам није главом платио, добивши само рану у руку.⁽¹⁾ Подстицај наново од папе, крене се Матија 1468. године 13. априла из Пожуна са 16 000 војника и 50 топова на Подјебрада. Рачунао је, да ће тада од Турака бити на миру, пошто су му они сами понудили примирје⁽²⁾ Уза се крене и сву српску војску под њеним војводама, да се и она за туђ рачун бори противу своје браће. „Најбољу прилику, да се верношћу својом препоруче краљу, употребили су Срби и Вук овог тренутка у рату са Чесима“, вели Енгел.⁽³⁾ Ко зна, да ли би заиста краљ и пожњео ону ратну славу, да му Срби не беху његова главна победоносна вој-

ска.⁽¹⁾ „Јер докле Мађари негодоваху према овом рату, дотле Срби беху непоколебљиви у верности према краљу Матији.“

Ну, докле је на једном крају своје краљевине брао лаворике, дотле је краљ Матија, на другом крају претрпео осетних губитака. Турци, и ако су му пређе били понудили примирје, ипак су њихови пљачкашки чопори згодно употребили ову прилику, заузетости Матијине на северу, на подручју Далмацију, поробивши и попленивши чак до Задра. Нијеу поштедели с пролећа год. 1469. ни земље српске преко Врбаса и Уне, о чему ћемо на своме месту опширније говорити. Као да ово није била довољна опомена краљу, да окрене победоносне своје чете противу овог другог непријатеља, већ је тре-

(1) Признати и уважени немачки историк, светскога гласа, dr. Georg Weber говорећи о учествовању Срба у чешком рату, веома се неправедно изражава о Србима у речима: „...die wilden Raizen wüteten furchtbar in dem unglücklichen Lande“ (Allgem. Weltgeschichte, B. IX. S. 151.) — Не знамо, да ли су били питомији Мађари, са својим Матијом на челу, који и подстицаху Србе на тако беснило, плаћајући им обећану војничку плату као бакшише за донесене посећене главе непријатељске, — или су „дивљи“ Срби, што су се трудили, да своје краљу покажу безграничну верност, и да макар на тај начин добију своју најамничку плату, да од глади не скапају, као и склоности од навала Турака.

(1) Louis-Leger Histoire de l'Autriche-Hongrie, p. 231. — Smičiklas T.: Povj. hrvat. kn. I стр. 648.

(2) Louis-Leger. На истом месту.

(3) Allgem. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien, S. 445.

бао на то да га нагна један још страховитији турски поход баш у близини праве његове домовине. Турци се вешто користе сваком згодном приликом, која би им послужила на олакшање њихових пљачкашких упада у непријатељску земљу. Њихове пограничне паше као да су имале такав нарочити налог од султана, јер такве пљачкашке упаде у хришћанске земље чине они и у будуће готово свакога дана. Јуна месеца 1469. год. дигне се босански паша *Асан-бег* са својом, већим делом коњаничком војском, па користећи се малим водама, пређе Саву и упадне у Славонију, у намери да је што више опустоши и пороби. Али тамошњи српски народ, навикнут на такве турске посете, дочека га оружаном руком, те се Турци окренуше на другу страну. Случајно Сава јако надође, и чопори турски не могући продриети у Хрватску, куда беху наумили, окрену онамо, куда се нико није надао да ће се упутити. Обишав границе Матијине краљевине на западу, ударе на земље хабсбуршке круне, на Штајерску, Корунку и Истрију, допревши чак до Циља; 30 000 робља хришћанског, густо пламенови многобројних запаљених села и вароши, крунисали су овај дрски турски пљачкашки поход. Не

и радиће до 17. истог месеца закључно у здању VII. пуков. окр. команде, ратарска улица бр. 10.

С тога се позивају сви младићи, који су 1873. год. рођени овде или на страни, да горњих дана непремено пре подне у 7 часова предстану истој комисији ради горње цељи.

Даље, имају доћи и сви неспособни задругари појединих регрута, чија неспособност даје регруту право на скраћени рок службе, а могу доћи и други из задруге ради објашњења задружног имовног стања, како после не би било молби и жалби за скраћивање рока.

Горњих дана имају се јавити комисији и сви привремено неспособни регрути од прошлих година, који ће собом повести комисијска уверења по којима су за привремено неспособне оглашени.

Регрутној комисији престаће и сви обвезници редовне и оба позива народне војске, који се осећају да су неспособни за војну службу, те да се том приликом и они лекарски прегледају.

Ко се горњих дана не пријави регрутној комисији сматраће се, да је службу у сталном кадру избегао и према чл. 14. закона о устројству војске, кад год се ухвати до 30. година, без обзира на задружно и имовно стање, служи ће три године, а поред тога платиће и војницу.

Од стране суда општине вароши Београда, 1. Августа 1893. год. АБр. 3227.

НАРЕДБА.

Показало се да у Београду има много прекупаца, који по трговима купују и препродају разне продукте и ако нису гра-

ђани ове вароши нити подносе грађанске терете и да се тако под именом прекупаца прикривају и многе варалице кесароши и беспосличари.

Услед тога и пошто је општинска власт позвана законом, да у сваком погледу штити како интересе општине тако и интересе грађанства — Суд општине вароши Београда, на основу 7 и 13 тач. 36 члана закона о општинама,

Наређује:

Да од сада могу вршити прекуповање на трговима само они грађани који имају отворене радње, и они који овом суду поднесу уверење од трговачког суда, да су исцунили законске прописе.

Оваквим лицима суд ће издавати дозволе, а свима осталим забраниће да на трговима врше прекуповање

Ко противно овој наредби поступи казниће се по закону.

Овом се наредбом замењује наредба од 21. Априла 1890 год. АБр. 610.

Од стране Суда општине вароши Београда 29. Јула 1893 год. АБр. 4284.

ОБЈАВА.

Према наређењу VII пуков. окр. команде од 17. Јула ове год. Бр. 4635. позивају се сви обвезници пешаци II. позива народне војске и сва комора, да 8. Августа ове год. у вече на копак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 9, 10 11. истог месеца. Са собом понеће и предато им оружје.

Обвезници артиљеријске и болничке чете II. позива народ. војске и сва комора,

позивају се, да 16. Августа ове год. у вече на копак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 17 и 18. истог месеца.

Осим тога позивају се и сви резервни официри који припадају II. позиву народ. војске, да и они означеног дана предстану на зборно место својим јединицама.

Даље имају сви обвезници понети собом и свој војнички билет, потребно одело, кошуље, прибор за јело, ћебе или поњаву за покривање.

Према наређењу ове команде од 9 Јуна ове год. Бр. 3360. позивају се сви обвезници коњичког ескадрона II. позива народ. војске и ордонанси свих пешадиских штабова са прописним коњем и прибором, да 11. Септембра ове године у 6 часова у јутру дођу на зборно место — Тркалиште, гди ће се вежбати два дана.

Сваки обвезник понеће собом војнички билет, храну за себе и коња за два дана.

Према наређењу VII. пуков. окр. команде од 17. Јула ове год. Бр. 4635. позивају се обвезници — пешаци I. позива народне војске и сва комора да 20. Августа ове год. у вече на копак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29 и 30. истог месеца.

Обвезници болничарске, пекарске, запалјичке чете и пиротехничко одељење који припадају I. позиву народ. војске као и сва лица која комору за ове јединице дају, позивају се, да 1. Септембра ове год. у вече на копак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 2 и 3 истог месеца.

Обвезници артиљеријског пука без стоке, као и сва лица која за ову јединицу комору дају, позивају се, да 5. Септембра ове год. у вече на копак дођу на зборно

само краља Матију, већ и цео хришћански свет, та дрскост турска, задиви и доведе у трепет. Ну, то је било тек прво изненађење; јаком ће ови варвари азијски мало доцније још страховитије задрмати цео хришћански свет.

Турци су — вели г. Новаковић — узели Смедерево и Жрнов⁽¹⁾ али је у рукама угарским остао Београд. Турци су узели Бобовац, Сарајево и све скоро босанске градове, али су Мађари од њих повратили Јајце и одржали се у њему. Јајце је бранило сву северо-западну Босну. Пре него што би се освојио Београд, тада први на реду јаки угарски град, није било могуће кретати се даље у Угарску. Београд је био капија за Будим, јер је он чувао Саву, а прелазак из Смедерева отварао је само Потисје и леву страну угарскога Подунавља, на којој се није могао дати одеудан удар, пошто се престоница угарске налазила на десној страни. Пре него што би се даље пошло у озбиљна освајања, Турцима је требало узети ова два града. И Турци почну мислити, како ће да начине клин један између Јајца и Београда, који би у исти мах претио путу будимском, повратној

линији београдској и леђима Београда. Они су тражили место, на које ће се насланивати њихова страховита упадања у Славонију и у Срем, с којег ће моћи непрекидно сипати огањ узнемиравања у Угарску. Онима, који су о овоме имали да мисле падну очи на мачванску Посавину и на околинду садашњег Шапца.⁽¹⁾ Требао им је дакле неки тврди град негде између Београда и Јајца. „При познатом начину коњичко-четничког турског војевања, градови Београд и Јајце заштићавали су само у извесној мери, у колико би се сталног освајања тицало. Околне пак области остале су савршено без одбране пред свима пролазним, повременим нападима. Подизањем Шапца хтело се томе четничко-коњичком војевању дати још шира основа и поуздана повратна линија. Шабачки град, као тврда тачка, требао је још да раздваја Јајце од Београда, и да испадима у области позади тих градова и њихову сигурност сваки час у питање доводи.“ Сви угарски писци, а и наши, у колико су се те ствари дотицали, веле, да је Шабац подигнут год. 1470.⁽²⁾ За остварење једног таког важ-

ног задатка по турску ствар, султан Мухамед II. употребио је врло згодно време, кад се краљ Матија још једнако бавио горе на северу у Чешкој. Колико је пак сам султан ценно важност свога предузећа, види се најбоље из овога. По наредби султановој скупи румелиски паша око 40 000 војске. Једну половину, повећану, са 5 000 Исак-бегових коњаника из Босне, пошље преко Босне, да продире у Хрватску и у Крањску; а другу половину, са огромним материјалом потребним за зидање града, сам поведе у највећој тишини обали савској, да њоме заштићује подизање града, ако би од стране мађарске било каквих спречавања. Само зидање ишло је тако брзо, да је град већ био готов, кад је о томе допро глас до Матије. Сад тек он разумеде добро турску политику, па брже боље посла једно одељење српске војске, да спречи зидање. Али је то већ било доцкан. Надошла Сава и јаче турске чете с ове стране паралисале су сваки покушај српске војске с оне стране. Да ли је било каквих сукоба, не знамо поуздано. Рајић вели: „...и многократно с Турцима борјушесја, овогда Турци саву преходили, овогда же Угарји, едни други ирогонјајуши.“⁽¹⁾

(1) Годишњица II. Чушња, IX. стр. 6—7.

(2) Hammer v. J. (Gesch. d. osm. Reiches, B. I. S. 519.) вели, да је то било год. 1471.

(1) Истоп. Срблов. итд. св. III. стр. 280.

(1) Град на Авали, више Београда.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

ЛИИ ВАНРЕДНИ САСТАНАК

1. Августа 1893 год.

Прседавао председник г. Милован Р. Маринковић од одборника били г. г. Никола Х. Поповић, К. Б. Михајловић, Илија Ђорђевић, Јован Христић, Соломон Азријел, А. Шток, М. О. Петровић, Ђ. Димитријевић, Др. Марко Т. Леко, М. Велазарић, Р. Драговић, Милан М. Ђорић, Љ. Јовановић, Михајло М. Ђорђевић, Милут. Ј. Марковић, Лазар Дашковић, Др. Павло Поповић.

(НАСТАВАК)

X.

Одборник г. Др. Марко Т. Леко, понавља своје питање, учињено у седници одборској од 27. Јула ов. год. КЊБр 365 да ли су Першон и компанија предузимачи за грађење коцкасте калдрме још у обвези према томе што је израда калдрме са дотераним каменом у кнез Михајловој улици дата другоме предузимачу.

Председник изјављује, да су Першон и компанија још и даље у обвези за грађење коцкасте калдрме у Београду, пошто је калдрма са дотераним каменом у кнез Михајловој улици привремена.

Предузимачи су ови поднели молбу за раскидање уговора, али не постој још није никакво решење донето.

XI.

Сходно решењу одборском од 30. Маја 1893 год. АБр. 2753, председник износи понова на решење одбору молбу дунавског кола јакача кнез Михајло по којој је решење одложено због исцрпљења партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове.

По прочитању поновне молбе АБр. 4343, одбор је решио, да се дунавском колу јакача кнез Михајло даде помоћ за награђивање приликом овогодишњих трка из касе општинеке а из партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове иста сума као и прошле године, то јест пет стотина динара (види решење одборско од 7 Маја 1892 год. КЊБр 368 АБр. 6928).

XII.

Председник износи одбору на решење молбу професорског друштва АБр 4342 и општег радничког друштва АБр. 4341, којима се траже новчане помоћи приликом држања професорског збора и прославе десетогодишњег делања опште радничког друштва.

По прочитању тих молби одбор је решио, да се професорском друштву изда помоћ из општинеке касе а из партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове три стотине динара а опште радничком друштву из исте партије две стотине динара

XIII.

По прочитању молбе друштва за уређење и унапређење дунавског и варошког кварта АБр. 1520, којом друштво моли за новчану помоћ за продужење радова око утврђивања обале дунавске. — одбор је оллучио, да грађевинско одељење општ. београдске на лицу места прегледа и поднесе одбору извештај, какви би се још радови имали предузети за утврђење дунавске обале и шта би ти радови коштали.

XIV.

На тражење одборника г. Николе Х. Поповића, председник износи понова на решење одбору молбу станице удове пок. Тасе Башкалфића бив. тргов. овдашњег за издржавање.

По прочитању те молбе АБр. 3313 одбор је решио, да се молитељци Станице Башкалфићки издаје месечна помоћ онолика, колико највише може да да сиротињски одбор.

XV.

Председник извештава одбор, да ће се ове године у Бечу отворити изложба средстава за живот, и да је изложбени одбор позвао и општину београдску, да у томе суделује.

По саслушању овога, одбор је оллучио, да одборник г. Др. Марко Т. Леко, поднесе одбору што пре опширан извештај и своје мишљење по овоме предмету.

LV. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

7. Августа 1893 год.

Прседавао председник г. Милован Р. Маринковић од одборника били г. г. Ник. Х. Поповић, Коста Б. Михајловић, Ј. Ђуровић, Милутин Марковић, Илија Ђорђевић, Др. Марко Т. Леко, С. Ј. Азријел, Стев. Чајевић, Јован Христић, М. О. Петровић, А. Шток, А. Ј. Одавић, М. Велазарић, Лазар Дашковић, Мих. М. Ђорђевић, Ђорђе Нарандић, Мих. П. Бончић, Р. Драговић, пок. Таса Башкалфић, Др. Павло Поповић, Ђ. Димитријевић, Мат. Јовановић, Милан М. Ђорић.

Уместо — бањичко брдо, гди ће се вежбати 6 и 7. истог месеца.

Обвезници профијант и муницијоне колоне са штабом без стоке и без коморе, позивају се, да 9. Септембра ове год. у вече на копак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 10 и 11. истог месеца.

Обвезници месног пешадиског батаљона, коњичких возова и осталих местних трупа свију јединица I. позива народ. војске, позивају се, да 16 Септембра ове године у вече на копак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 17 и 18 истог месеца.

Осим тога, позивају се сви ордонанси, коњаници, да и они следују својим јединицама.

Сви обвезници имају попети собом и свој војнички билет, потребно одело, кошуље прибор за јело, ћебе или поњаву за покривање.

Они обвезници који се према овоме позиву имају вежбати само два дана, понеће собом храну за себе и стоку за два дана.

Према наређењу исте команде од 9. Јуна ове год. Бр. 3360 позивају се сви коњаници редовне војске и ордонанси код свих пешадијских штабова, да са прошењим коњем и прибором 4. Септембра ове год. у јутру у 6 часова дођу на зборно место — Тркалште, гди ће се вежбати два дана.

Сваки обвезник понеће собом војнички билет, храну за себе и коња за два дана.

Који обвезник овом позиву не следује строго ће бити кажњен и при том издржаће дупло вежбање, о свом трошку.

Од стране суда општине вар. Београда 1. Августа 1893 год. АБр. 3178 и 3969.

Имамо спомена⁽¹⁾ да су овога пута (Енгел мисли 1471. год.) по краљевој наредби калочки бискуп *Гаврило* и *Јов. Унгар* подигли с оне стране Саве према Шапцу неку тврђаву, која би Шабац држала као у шаху. Ну како се звао тај градић, и да ли и данас постоје какви трагови од њега, нисмо могли докучити.

Сазидавши град, Турци ставе у њега јаку посаду од 5 000 људи. Иначе шабачки град био је врло тврђ, а својим положајем доминирао је целом Мачвом. Околина му је била равна и баровита, те нападач нигде није могао наћи згодна наслона, са кога би га могао бомбардовати. А да је потпуно одговарао цељи својој, доказало се одмах исте године, месеца октобра, када су шабачка Турци без заповести султанове упали у Славоњију, а одатле и у Фриолију, а почетком год. 1471. и по други пут допру до Љубљане.⁽²⁾ Можда би се тада кренуло на Угарску и сâм султан, да није био заузет ратом у Азији, са онаким противником својим Узун-Хасаном.⁽³⁾

(1) Engel v. H. J.: Allgem. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien, S. 430. — Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. I. S. 52.

(2) Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. I. S. 520. — Engel v. H. J.: Allgem. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien, S. 430.

(3) Jonquierre: Histoire de l'empire ottoman, p. 217.

Међутим у ово доба догоди се у Мађарској један догађај, чије су последице врло значајне по даљу судбину српскога народа. Мађарски народ већ изнурен и до толе душе оглобљен огромним ратним трошковима, и сваке године увећаним новим прирезима, који се трошаху на егзистичне намере краљеве, отворено је почео роптати на краља, због чешког рата, не устежујући се да и отвореном буном због тога јавно протестује. Племство мађарско, које је било незадовољно са самовољом Матијиним, прихвати радо народни покрет у своју корист, и на чело устанка стави се најбољи пријатељ Хуњадијеве куће, а у исто исто доба највиђенија личност у угарском онодобном племству — примае и архиепископ острогонски *Јован Витез*.⁽¹⁾ Уз њега пристану и мањи магнати, међу којима опет беше најзнатнији *Никола Илочки-Ујлакија*, који је био љут на краља, што му није дао пре петнаест година обећану титулу босанскога краља. Мислећи да ће га исто онако лако збацити, како су га из Подјебрадове тамнице подигли на трон. Побуњени племићи збаци Матију с краљевства, а прогласе за мађарског краља,

(1) Louis-Keger: Histoire de l'Autriche-Hongrie, p. 232. — Smičiklas T.: Povj. hrvat. knj. I. стр. 652.

пољског владарца *Казимира*, синовца онога код Варне погинулога краља Владислава. Већ су по њега и посланство послали, да га у Пешту доведу, кад ал' ето ти храброг Матије као муње из Чешке, и једним одважним кораком осујети својим противницима све планове наперене противу њега.

Ми смо напоменули напред да су једва неке политичке прилике нагнале Матију на извесну политику југословенску „политику обнављања старих круна балканских.“ Ово су те прилике, због којих је тек сада краљ морао обратити највећу пажњу на главни континент својих пријатеља — своју војску — на Србе, па задовољивши њихове већ одавно жељене националне осећаје, привеза их чврето уза се у овом судбоносном часу његове круне. Шта Срби вреде у рату, уверио се довољно краљ у овој последњој војни у Чешкој; а колико су противници његови ценили храброст и важност Срба, види се из тога, што су се сада надметали са краљем, у задобијању наклоности Срба, знајући добро, на чијој страни буду српски борци, да ће та страна бити и победилац. Али Срби нису лавирали, већ оллучно пристану уз краља.

Да сатре своје противнике, Матија се

I.

Прочитао је записник одборских одлука седнице држане 1. Августа о. г. и у одлуци КФБр. 407 учињена је измена, да је приликом гласања гласало 13 за, 2 против, један се уздржао од гласања а један је раније изашао из седнице.

II.

По прочитању акта истражног судије за вар. Београд АБр. 4339, 4340, 4402, 4403, 4361, којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио, да су му непознати Радован Јовановић и Јован Јовановић оvd. цигани; да су доброг владања и доброг имовног стања Младен Лавадиновић кравар и Лазар Ковачевић машиниста; да је Стеван Хацић гимназиста доброг владања и сиротног имовног стања.

III.

Председник износи одбору на мишљење молбе, којима се траже уверења о породичном односу и сиротном стању.

По прочитању тих молби СБр. 12587, 12491, АБр. 4286, 4285, 4319, 4321, 4320, 4420, 4421, 4325, 4326, одбор је изјавио мишљење: да се Ђорђу Стојковићу може дати тражено уверење, да се суд предходно увери о имовном стању моллаца Стевана В. Поповића, Зорке М. Ацићеве, Димитрија М. Ацића, Пикодија Богдановића, Мирославе Југовић, Боривоја Богдановића Јака Алексе Абдулића практиканта, Ђорђа Јовановића, Даринке Лавић, Драгине Лавић и Василије Здравковић па тек онда да им изда тражено уверење.

IV.

По прочитању извештаја комисијског ГВр 3451, одбор је одобрио одређену осу у улици Полунавској.

V.

На саопштење председника општине АБр. 4255, одбор је решио, да ова господа одборници присуствују овогодишњем раду регрутне комисије: А. Одавић, Милан Ђорђић, Соломон Ј. Азријел, Михајло Јанковић, Ђорђе Наранџић и Јован Христић. Овлашћује се председник да овим присутницима према потреби одређује заменике.

заиста одважи на један корак, пун политичке мудрости. У септембру 1471. године сазове он у Будиму на сабор сву мађарску властелу, као да му је она сва одана. Дођу и побуњеници, међу њима и Никола Илочки. Само не беше ту Јована Витеза, главнога вође устанничког. Али лукави Матија знађаше и посредним путем укротити и тога поноситога лава. Једним актом, који он учини на овом сабору, постаде тако силян и моћан, да његови противници од једном клонуше духом. У седници саборској Матија свечано прогласи за деспота свих Срба у Угарској, Вука Гр. Бранковића, онога истога, кога је пре шест година узвисио само на степен војводе свог. Давно жељену тежњу српскога народа, ради остварења које не жељаху српски синци нигде за краља свога гинути, сад је Матија испунио. Никад радосније, од преласка Срба у Угарску, није можда срце српско закуцало него овог пута, кад Срби не гледаху пред собом само војводу Вука, већ деспота српског, свог народног поглавара, који ће, као што се они вазда одушевљаваху, моћи ујединити све раштркане српске јединке по Мађарској; организовати их јаче, и повести онамо, куда им срце жуди, куда их народна мисао гони

VI.

Председник саопштава одбору акта надзорне водоводне комисије, у којима комисија изјављује да је према уговору са О. Смеркером о грађењу водовода у Београду она престала функционисати крајем Јуна месеца ове године и да ће водовод варошки предати управи водовода на даље руковање.

По прочитању тих актова АБр. 3426 и 4389 одбор је примио к знању садржину ових актова с тим, да председник општине при овој прелацији присуствује омастив га, да позове још неколико одборника, да и они овоме буду присутни.

VII.

На примедбу председника општине, да би трејало на место Ђорђа Ж. Нешпића садањег главног благајника општине изабрати другог одборника за члана повереништва за преглед општинских рачуна, одбор је оластио пред едника општине да члана овоме повереништву одреди.

VIII.

Председник саопштава одбору да је 3. Августа 1893 године био рок када је српско француско друштво према уговору са општином требало да доврши инсталацију електричног осветљења и грађење трамваја у Београду, да су сталне комисије за надзор при грађењу тих предузећа на дан 3. Августа о. г. састале се, да констатују, у каквом се стању налазе та предузећа и да ли су и у колико израђена, као и да су те комисије поднеле своје извештаје; да је друштво поднело акт, у коме саопштава, да је са инсталацијом електричног осветљења само у неколико улица готово и да ће те неколике улице осветљавати стално, тражећи, да му општина на крају Августа месеца плати ону суму, која му према уговору припада.

По прочитању извештаја комисије за електрично осветљење, АБр. 4362, из кога се види, да инсталација електричног осветљења није довршена, као и да су чланови комисије стручњаци одсутни, те се ово предузеће није могло са техничке стране оценити, по прочитању допуног извештаја г. Т. Селесковића, као техничара, из кога се види како је урађено оно, што је до сада свршено, и по прочитању акта друштва ГВр. 3455, одбор је решио, да се позову чланови комисије стручњаци, да поднесу свој стручни извештај о стању у коме се налази инсталација електричног осветљења; ако они не би мо-

— на ослобођење домовине своје. Жеља, да под заштитом краљевом, на угарском земљишту, обнове своју стару политичку државно-правну установу, на још под потком старе династије Бранковића, сад је остварена, и краљ Матија за таку доброту може увек у будуће рачунати на љубав и безграничну оданост, код свих угарских Срба.

Изгледа, да краљ Матија није овог пута пренебрегао ни остале српске војводе: Јакшића и Павла Бранковића, којима је такође захвалан за славне победе над Чесима. И њих, по свој прилици, обдари богатим наградама, а Јакшићу још да и „хоругу началника.“⁽¹⁾

Није сад ни мало било тешко Матији да савлада и распршти своје противнике. И иначе, губитком тако моћних савезника какви би им могли бити Срби, клонули духом, један по један приклањаху колена краљу, молећи га за опрштај. Краљ их

(1) Рајк Ј.: Истор. Србов. итд. св. III. стр. 284.

— Без сумње, кад је краљ Матија подигао Вука на тако високо звање, и политика његова према угарским Србима налагала му је, да прошири власт и овим двома војводама, који су, изгледа, овога пута истина признали Вука за деспота српског, али су према њему били мање зависни, него непосредно према краљу. Доцније ово ће се још боље очитовати, у почетку XVI. столећа.

гли то учинити због тога што нису овде да председник општине у споразуму са г. Т. Селесковићем позове једног познатог стручњака са стране, да прегледа и поднесе извештај о досада извршеној инсталацији електричног осветљења.

Да се српско-француско друштво извести, да оно није у уговореном року извршило потпуно инсталацију електричног осветљења у Београду и да општина београдска не пристаје на делимично осветљавање вароши, те према томе не пристаје ни на плаћање ма које суме на име овог делимичног осветљавања.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ.

Његово Величанство Краљ полази сутра на пут кроз Огадбину. Око 7. сати ујутру укрцаће се у српски пароброд Мачву и поћи пут Обреновцу, докле ће га и неколико преставника општине Београдске са председником отпратити.

Личне вести. Гђа Јелисавета Манаковић удова свршила је курс бабичлука у Загребу о општинском трошку и настанила се је у Београду где ће практиковати.

Станује у улици Савамаlesкој бр. 1.

Концерат. Општина београдска у Недељу 15 овог месеца у 3 и по часа по подне, даваће концерат на Калимегдану у корист његовог улепшавања.

На концерту ће свирати целокупна војена музика.

Улазница је од особе 50 пара динарски, за добровољни прилог, који ће поштовани посетилац спустити својеручно у нарочито за то одређену кутију, женске ће добијати по китку цвећа.

Обраћа се пажња грађанству на овај концерат, да би изводело у што већем броју присуствовати, и на тај начин дало могућности општини, да га што лепше и боље украси.

помилује све, а незадовољноме Николи Илочком да овог пута пређе обећану титулу „regis Bosniae“, узвисивши му и сина Лаврентија до на степен херцега илочкога.⁽¹⁾ У томе се већ кретала Казимира војска из Пољске, да изабранога пољског краљевића постави на угарски престо. Краљ Матија дочека Казимира на пољу Ракошу изнад Пеште, и Срби под својим новим деспотом и војводама одмах показаше, како још радосније гину за краља под заставом свога деспота. Казимир би до ноге потучен, али се је и Вук деспот том победом толико прославио, да га његови земљаци више не зваху простим именом, већ *Змај-деспот Вуком*.

Правица би изискивала од Матије да сада потпомогне Вука, да Срби почну остваривати свој народни задатак. Али не само да то Матији ни на ум није сад падало, већ по наговору папе Сикста IV. опет се крену на север у Чешку, да силом нагна измученог пољског краљевића, *Викторина*, сина Подјбрадова, да му преда краљевску круну.⁽²⁾ Турци пак за то време нису стајали скрштених руку,

(1) Engel v. H. J.: Allgem. Welthistorie, V. III. одсек Gesch. v. Servien S. 430. — Новаковић Ст.: После. њи Бранковићи, стр. 57.

(2) Smičiklas T.: Povj. Hrvat. књ. I. стр. 63.

СТАТИСТИЧКИ ЗАПИСИ

У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

Путнички саобраћај вароши Београда, у седмици од 1. до 7. Августа 1893. год. допутовало 793 одиутовало 632. Од којих су:

а.) Пола: мушког 757, женског 36.

б.) Вероисповести: православне 666, католичке и протестан. 94, мојсијевске 20, мухамеданске 13, свега 793.

в.) Посељбина: Србија 573, Аустро-Угарска 116, Босна и Херцеговина 32 Црна Гора 12, Грчка 3 Турска 11, Бугарска 8, Румунија 6, Русија 3, Германија 10, Франц. 8, Италија 4, остале државе 7.

г.) Запимање путника: Тежаци и економи 35, Занатлије 76, Трговци 346, индустријалци 3, шпекуланти и предузимачи 9, Гостионицари 30, Интелигенција (војска) 179, Ђаци 27, раденици и помоћници 25, Пиљари и бозације 8 падничари и слуге 31.

Из статистичког одељка општине вароши Београда 9. Августа 1893. год.

О Г Л А С

Општини београдској потребна је једна или две куће у једној авлији за становање поћних стражара, од 1-ог Новембра тек. године.

Кућа треба да је велика, те да у њој могу обитавати до 200 поћних стражара, да је по могућству у близини команде жандармеријске, да је видна и потпуно погодна за становање људи.

Позивају се сопственици који имају овакове зграде и желе их дати под закуп, да поднесу понуде суду ово општинском најдаље до 15. Августа ове год.

Њихови плачкашки походи коњанички нстали се често по Хрватској, Крањској и Штајерској, допирући чак до Циља и Горице. Пустош и робљење свега живог, што им шака падне, траг је њиховом беснилу.⁽¹⁾ Сам пак султан, свршивши год. 1473. своје ратове у Персији, могао је 6. фебруара 1474. год., подстаћи један испад своје војске из Смедерева у Угарску, до Вел. Варадина; а маја месеца исте године послати и румелијског беглербега Сулејман пашу са 70 000 војске на Скадар.⁽²⁾ Експедицију турску према Варадину предводио је смедеревски бег Балш-огли Малкоковић. Ужасна пустош, паљевине, плачке и робљења, траг су ње-

(1) Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. I. S. 520 d. 521.

(2) На истом месту. — Jonquiére: Histoire de l'empire ottoman, p. 173. — Милаковић Д.: Ист. Ц. Горе, св. I. стр. 62. (Нар. биб. св. 70.) — Бранковић у својој хроници (Arkiv. III, 23.) вели: „Et czar Mehmet destruit urbes ad Moravam, quas arces aedificavit Vlk Grgurevich, cum Ungaris. Et tunc abstulerunt magnas campanas Rensavienses, prodente quodam monacho (sic)“. Не знамо, какви су то градови били, где су постојали, и дали их је у опште деспот Вук могао, до овога доба, (1474. г.), подићи. Рекли бисмо, да се ова белешка односи на сличан догађај из год. 1476. кад је цар Мухамед заиста порушио неке тврђаве око Смедерева, које је деспот Вук са Угрима био подигао.

У понуди треба означити, колико и каквих одељења има зграда коју пуди, место где она постоји и колику цену годишњу на име кирије тражи.

Рок је за купу најмање 3 године.

СБр. 11.846. Од суда општине града Београда, 24. Јула 1893 год. у Београду.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

Рачуноводство суда ово општинског, држаће у својој канцеларији јавну усмену лицитацију и то:

I. На дан 20. Септембра ове године од 8—12 пре и 2—5 сахати по подне, — за давање под закуп 12 општинских дућана у фишекцијској улици.

II. На дан 25. Септембра од 8—12 пре и 2—5 сахати по подне, — за давање под закуп 16 плацева у бари вепеццији, за смештај дрва и јапије.

III. На дан 27. Септембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп општинског земљишта „стари сењак“.

IV. На дан 28. Септембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп земљишта општинског до бив. ботаничке баште на јалији.

V. На дан 29. Септембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп општинског земљишта код војног сењака.

VI. На дан 4 Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп 12 плацева на великом тргу за свињске месарнице.

VII. На дан 5. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп 7. плацева на великом тргу за говеђе месарнице.

VIII. На дан 7 Октобра од 8—12 пре подне, — за давање под закуп 12 општинских дућана на зеленом венцу за месарнице говеђе и свињске и пиљарнице.

гове крвожедне освете над бедним варадинским српским и мађарским становницима. „Мноштво цакова пуних глава, ушпију и носева од посечених Хришћана, послао је овај бег у Цариград“, зацело да пред пророковим заступником покаже ужасну своју способност за истребљивање „проклетог неверничког семена“. Као по некоме тајноме плану, прелетаху турске чете с једнога краја мађарске краљевине на други, за све време, док се Матија бавио у Чешкој. Док је сам султан са 100 000 своје војске ратовао ове године по Румунији, где га на Ракочици храбри војвода молдавски Стефан ужасно потуче са својих 40 000 војника,⁽¹⁾ — дотле поједине турске чете проваљиваху преко Хрватске у Крањску и Штајерску, одакле се враћаху „са много плена а још више среће.“⁽²⁾

Тек овако учестани и систематски организовани напади турски на све стране угарске краљевине, могли су подсетити краља Матију, а и цео остали хришћански свет, на озбиљно старање, како да

(1) Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. I. S. 523. — Jonquiére: Hist. de l'empire ottoman, p. 173. — Рајић Ј.: Ист. Срб. шт. св. III. стр. 285.

(2) Smičiklas T.: Povj. hrvat. књ. I. стр. 656.

IX. На дан 12. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп права наплате таксе од акциза на пиће.

X. На дан 15. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп права туцања кафе — тамиса.

XI. На дан 18 Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп права наплате таксе фијакерске.]

XII. На дан 20. Октобра од 8—12 сах. пре подне, — за давање под закуп меса од бобичавих свиња, које се коље на општин. кланици.

XIII. На дан 23. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп оправке возова општинских, ковачко-коларски рад.

XIV. На дан 25. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп оправке возова општинских, сарачко-таптарски рад.

XV. На дан 27. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп подкивања коња пожарне чете и волова рабац. општин. возова.

XVI. На дан 28. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп оправке рабац. општинских возова.

XVII. На дан 1. Новембра од 8—12 сах. пре подне, — за давање под закуп плаца општинског више чесме „књажине Љубице“.

XVIII. На дан 1. Новембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп I и II. пећице у таш-мајдану.

XIX. На дан 2. Новембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп чишћења нијаца у вар. Београду.

Погодбе о овим закупима могу се сваког радног дана видети у канцеларији рачуноводства.

Ко жели ма шта од овде изложених

се препречи поплава валовите османске бујине. Закључивши са Чесма мир 12. фебруара 1475. г. — по коме добије целу Моравију и један део Шлезеје — Матија похита с војском у Будим, где у октобру исте године сазове сабор ради договора о одбрани јужних граница мађарске краљевине⁽¹⁾ Разнео се био глас, да ће те године сам султан поћи с војском на Угарску, пошто је био довршио све своје ратове у Азији. Цео се хришћански свет необично ужурбао да се састави нека нова крсташка војна; папа је плачним гласом позивао хришћанске владаре на слогу и савез.⁽²⁾ Цар немачки, Фридрих, подвеза савез са Матијом, а Млечани дадоше 200 000 дуката, само да се што већа војска дигне. Договор је био, да се све војске састану у Угарској, а одатле да краљ Матија поведе Хришћане на Турке.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

(1) Louis-Leger: Histoire de l'Autr.-Hongrie, p. 232.

(2) Engel v. H. J.: Allg. Walthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Serbien, S. 431. — Новаковић Ст.: Последњи Бранковићи, стр. 59.

(3) Smičiklas T.: Povj. hrvat. књ. I. стр. 657. наводи папско писмо.

права узети под закуп, нека означеног дана дође и лицитира, пошто положи прописану вауцију.

СБр. 12.755 — Из канцеларије суда опш. града Београда, 14. Августа 1893 год. у Београду.

САСТАНАК ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

Држан 6. Јуна 1893 год.
(по стеногр. белешкама)

Председник — Пошто има довољан број одборника на окупу то отвара седницу. Молим да чујете записник последњег састанка. (Секретар прочита) — Има ли ко од госпде да примети на записник? (Нема). Усвајате ли прочитани записник? (Усвајамо). — По жељи одборској да се сазове седница искључиво да претресе питање о извештају који је поднела комисија за канализацију Београда, ја сам сазвао данашњу седницу, како би ово питање привели решењу те да би се могли предузети потребни радови. Јер што год би доцније то учинили то би се радови отежавали. Потребно је пак да се тај посао час пре начелно реши да би се могли предузети и остали радови. Ја вас молим да чујете извештај.

Љуб. Јовановић — Зар ће ово све да се чита; па ми смо читали.

Председник — Ако желите да се чита, читаћемо.

Раденко Драговић — Ја мислим да је ред да се прочита

Председник — Па како желите. Ако сте сагласни онда нека се чита (чује се: не треба да се чита). Једни желе да се чита, други да се не чита; молим вас решите ту ствар.

Љ. Јовановић — Па ми смо сви ово прочитали, за што на пово да се чита.

Милан Каштановић Да би смо се боље обавестили о целој ствари ми смо тражили да се извештај штампа. У њему има два дела: извештај комисије и он почиње од стране 35, а други, до те стране, то су обавештења комисијска, намењена стручњацима. То није део, који ми треба овде да читамо, него онај, који хоће боље да штудира ствар. С тога мислим, да би најбоље било, да почнемо читати од стране 35, од мишљења саме комисије (Одобравање) јер је комисија могла само то да напише; а оно друго дато је само ради обавештења.

Секретар прочита онај део извештаја, који садржи предлог комисије

Милош Триковић — Овде се не каже да ли ће канали бити зидани, да ли од бетона, од чега ли?

Годор Селесковић — Односно материјала који ће да се употреби, имам да кажем ово. Има две могућности. Једна је, да се главни канал озида с циглом, а друга с бетоном. За сад не би било практично решити да се зида цементом за то, што би цемент морао да се набавља из прека. А ако се до тога доба кад почнемо зидати канале дигне каква фабрика цемента код нас или ако се ова коју сад имамо усаврши онда можда ће се моћи приступити грађењу канала с бетоном јер је то боље. То је сад отворено питање, које ће се решити у току самог почетка рада.

Никола Х. Поповић — Молим да ми се објасни ово што се каже да је остало нешто од суме одређене на канале.

Селесковић — Па то се види; није сва одређена сума утрошена.

Бока Димитријевић — Овде се каже да се узму још неки инжењери. Тај ће посао бити предузет грађевинским одељком, за што се онда тражи накнадно 30000 динара?

К. Главинић — За израду детаљног пројекта морају се узети нарочити инжењери који ће под надзором управника грађевинског одељења радити. Сем тога има извесних претходних послова који се морају још извршити, па је с тога и нужна ова нарочита сума. Међу тим, још у прошлој години одбор је votiрао кредит од 40 и неколико хиљада динара на претходне радове и израду пројекта из које је суме плаћено г.г. Смеркеру и Хобрехту за израду генералних пројеката; али, та сума није сва утрошена.

Н. Х. Поповић — И тако има још 30000 дин.

К. Главинић — Мислим да има.

Н. Х. Поповић — Да ли би било нужно да се још сад ради на финансиским средствима.

К. Главинић — На сваки начин, да и о томе треба водити рачуна

Н. Х. Поповић — То ће ваљда опет бити зајам.

К. Главинић — Данас је на дневном реду: да се реши начин на који да се приступи за ради детаљних пројеката. Ови су до сад већ требали да буду готови и можда би сад већ требали да радимо на извршавању канализације. Без овог пак не можемо да се макнемо. Потребно је да се реши питање: хоћемо ли да приступимо изради детаљних планова, а после одмах за тим долази уређење финансиске стране, да се благовремено побринемо да нам новчана средства буду на расположењу.

Раденко Драговић — Ви хћете за прављење планова да узмете људе, лепо, али ја нисам за то да општина гради канале у режији. Ако се грађење да другом пре ће се доћи до канала, а овако ће се радити више година. (Чује се: па то још није свршено). Е лепо онда кад није.

Председник — Овде има више питања које је комисија изнела. Хоћете ли редом о сваком питању да решавамо (Хоћемо) Добро. На 41. стр. има ово (Чита тачку под 1) (Чује се: прима се) Ја мислим да ово може да се прими? (Прима се). Добро. Сад даље. (Чита тачку под 2).

М. Каштановић — Ја би молио г. Селесковића да нам да обавештења о овом. У принципу и ја се слажем с овим, јер никако не бих био рад да нам се планови за канале раде на страни, као што су се радили за водоводе, па да нам се после чине накнадне измене. Али сад само не разумем каква би та лица требала да буду, која би се ангажовала. По моме мишљењу то би морали да буду људи стручни. На другом месту каже се да можемо имати људе домородне за тај посао. То је незгодно, ако у свако питање будемо уплетали наш патриотизам. Ово је питање стручно. Као што смо за израду генералног пројекта морали да се обратимо на Хобрахта и Смеркера тако исто мислим и за ово да морамо узети стручњаке. Ово није мали посао, он ће засецати у 3 а можда и 4 и више милијона. Моја би жеља била да се за прво време узму људи који су се већ показали на послу, да су ове ствари радили, да се узме бар г. Хобрехт или други неко њему сличан који ће дати правац овом раду. Молим дакле г. Селесковића да нам да обавештења како он о овом мисли.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

- а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове 0·20 д.
- б) За неузидан шпархерд 0·20 д.
- в) За узидан " 0·40 д.
- г) За велики узидан шпархерд у гостионици 0·50 д.
- д) За чишћење димњака од два спрата 0·20 д.
- ђ) За чишћење простог димњака . . . 0·10 д.
- е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима 0·10 д.
- ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи 0·20 д.
- з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове 0·75 д.

II. Пражњење помијара и нужника:

- а) Од кубног метра 10— д.
- б) Од акова 0·50 д.

III. Псетарина:

- а) Марка за пашче за годину дана . . 3— д.
- б) Обнављање изгубљене марке стаје . . 1— д.

IV. Гробарина.

- а) Гроб за децу 7— д.
- б) Гроб за одрасле 12— д.
- в) Мала гробница 555·52 д.
- г) Велика гробница III. реда 998·39 д.
- д) Велика гробница II. реда 1099·32 д.
- е) Велика гробница I. реда 1684·57 д.

V. Мртвачка кола:

- а) Мртвачка кола стара са два коња . . 12·90 д.
- б) Мртвачка кола са анђелима са два коња 24·90 д.
- в) Мртвачка кола нова са два коња . . 36·90 д.
- г) Мртвачка кола нова са 4 коња . . . 72·90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За квартове: Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

- 1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом 0·25 д.
- 2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазином 0·70 д.
- 3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале 1·50 д.

За квартове: Дорђолски и Палилулски:

- 1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом 0·20 д.
- 2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазином 0·60 д.
- 3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале 1 д.

Од суда општине београдске 28. Августа 1892 године АБр. 9449.